

Отже, можна зробити висновок, що екологічні технології стають все більш актуальними і необхідними у сучасному світі, і впровадження їх сприятиме сталому розвитку людства та захисту навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Ремез Н. С., Дичко А.О., Гребенюк Т.В., Броницький В. О., Екологізація виробництва та зелені технології: навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей всіх освітніх програм Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 209 с.

2. Сучасні екологічно чисті технології: навч. посіб. для для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 161 «Хімічні технології та інженерія» КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В.М. Павленко, В.Ю. Тобілко, А.І. Бондарєва. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 78 с.

ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СТУДЕНТІВ

Гриньова М.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

***Анотація.** Освіта під час війни відноситься до важливого аспекту забезпечення безпеки студентів. У разі збройного конфлікту освітній процес стає складним завданням для всіх сторін, але особливо для студентів та навчальних закладів. Вони стикаються з різними викликами, такими як загроза особистої безпеки, втрата можливості отримання якісної освіти та незабезпечення доступу до навчальних ресурсів. У цьому контексті, головною метою даної теми є розгляд викликів та можливостей, що виникають під час війни в галузі освіти. У рамках цієї теми будуть розглянуті різні аспекти забезпечення безпеки студентів, такі як надання доступу до освітніх ресурсів в умовах війни, організація занять та дистанційного навчання, підтримка психологічного благополуччя студентів та інші. Отже, освіта під час війни*

потребує спеціального підходу та координації зусиль різних сторін для забезпечення безпеки студентів та збереження якості освіти.

Ключові слова: *освіта, безпека студентів, заклад вищої освіти, освітній процес, безпека освітнього середовища.*

Конфлікти та війни мають серйозний вплив на різні аспекти життя, зокрема на освіту та безпеку студентів. В період війни можуть виникати проблеми з безпекою на території закладу вищої освіти, зокрема через можливість вибухів, нападів та терористичних актів. Також може статися евакуація студентів, що може вплинути на навчальний процес та студентське життя.

У умовах сьогодення освітні заклади шукають нові можливості та способи, які дозволяють забезпечити нормальний освітній процес.

Війна забирає тисячі життів, відбирає майно та руйнує інфраструктуру. Це несе за собою необхідність додаткових зусиль для забезпечення безпеки освітнього середовища закладів вищої освіти. Студенти та персонал закладу повинні бути захищені від можливих небезпек, включаючи збройні напади, вибухи, терористичні акти, епідемії та природні катастрофи.

Одним із викликів освіти під час війни є забезпечення доступності освіти для студентів, особливо для тих, хто живе у зоні конфлікту. Забезпечення доступу до освіти може бути обмеженим через руйнування інфраструктури, зміну графіку транспорту, заборону на рух і т.д. Такі умови можуть призвести до зменшення чисельності студентів та до зниження якості освіти.

Іншим викликом є забезпечення безпеки внутрішнього середовища закладу вищої освіти. Наприклад, важливо забезпечити контроль над входом та виходом з будівлі, регулярну перевірку наявності пожежних виходів, проведення тренувань з евакуації, а також моніторинг стану здоров'я студентів. Крім того, важливо враховувати національні та культурні особливості студентів, оскільки від цього залежить ефективність навчання та адаптація до складних умов війни.

Освіта під час війни – це складний та важкий період, який вимагає особливої уваги до потреб безпеки студентів.

Наукові дослідження охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних з організацією освітнього процесу та забезпеченням безпеки студентів в умовах війни та конфлікту.

У дослідженнях з цієї теми розглядаються різні аспекти організації навчального процесу під час війни, зокрема використання дистанційної форми навчання та онлайн-курсів. За результатами дослідження, проведеного в Україні, було виявлено, що дистанційна форма навчання є ефективним інструментом, який дозволяє забезпечити безпеку студентів саме в цей час. Також у дослідженнях акцентується увага на необхідності забезпечення психологічної підтримки студентів під час війни та конфлікту. У різних статтях науковців розглядається питання про психологічну підтримку студентів, які опинилися в зоні війни, або були змушені покинути свій навчальний заклад через конфлікт. Також звертається увага на необхідність забезпечення безпеки студентів під час пересування до та з навчального закладу в умовах війни.

У зв'язку зі зростанням кількості збройних конфліктів в Україні, проблема забезпечення безпеки студентів під час війни стає все більш актуальною в Полтавському національному університеті імені В.Г. Короленка. Одним з головних викликів в цей період є забезпечення безпеки студентів, які перебувають на території конфлікту. Сьогодні велика кількість навчальних закладів стають місцями концентрації людей та потенційних цілей для терористичних атак. Окрім того, воєнні дії призводять до зміни територіальної структури країни, що впливає на доступність навчання та безпеку [1].

Однією з можливостей для забезпечення безпеки учасників освітнього процесу під час війни в Полтавському національному університеті імені В.Г. Короленка є розробка та впровадження ефективних планів надзвичайних ситуацій та процедур евакуації. Ці плани передбачають дії при випадках, коли навчальний заклад стає місцем терористичної атаки, а також випадки, коли студенти повинні негайно залишити територію, на якій відбувається війна.

Надзвичайно важливою для забезпечення безпеки здобувачів вищої освіти в Полтавському національному університеті імені В.Г. Короленка є співпраця між навчальними закладами, правоохоронними органами та військовими адміністраціями. Саме співпраця забезпечує оперативний обмін інформацією та координацію дій в разі надзвичайних ситуацій. Крім того, важливою є підтримка психологічного здоров'я студентів та співробітників закладу вищої освіти в умовах війни. У Полтавському національному університеті імені В.Г. Короленка забезпечується можливість отримання психологічної допомоги та підтримки, яка допомагає студентам та співробітникам зберегти психічне здоров'я та ефективність в навчальному процесі. Діяльність психологічної служби в Університеті забезпечується практичним психологом (Мишко Надія Мирославівна, кандидат психологічних наук, практичний психолог, член Української Спілки Психотерапевтів, сертифікований сімейний консультант у методі позитивної психотерапії). Інформацію можна знайти за посиланням <http://pnpri.edu.ua/psychological-service> на офіційному сайті університету. 27 червня 2022 р. у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка підписали меморандуми про співпрацю з організацією «Ветеран Хаб ++».

Співпраця між навчальними закладами та правоохоронними органами є ключовою у забезпеченні безпеки здобувачів вищої освіти саме нашого ЗВО, а підтримка психологічного здоров'я допомагає їм зберегти ефективність та продовжити навчання в умовах війни.

Отже, з уважним плануванням та підготовкою можна забезпечити безпеку здобувачів вищої освіти навіть у військовий час.

У світі на сьогоднішній день існують країни, які пережили війни та зуміли забезпечити безпеку студентів та персоналу навчальних закладів в умовах конфліктів. Наприклад, Ізраїль має багатий досвід забезпечення безпеки в умовах терористичних нападів та військових конфліктів. У цій країні студенти та персонал навчальних закладів проходять регулярні тренування з евакуації та

надзвичайних ситуацій, а також в закладах встановлені спеціальні пристрої для захисту від терористичних нападів.

У Європі також були ситуації, коли навчальні заклади знаходились під загрозою терористичних нападів, наприклад, у Франції та Бельгії. У зв'язку з цим, в тих країнах були прийняті заходи щодо забезпечення безпеки студентів та персоналу навчальних закладів. Зокрема, в закладах були встановлені системи безпеки та здійснювалось посилене контролювання доступу до приміщень.

Отже, вивчення та узагальнення досвіду інших країн може допомогти у розробці та впровадженні програми забезпечення безпеки в навчальних закладах під час війни. Головним завданням такої програми є мінімізація ризиків та забезпечення безпеки студентів та персоналу навчальних закладів в умовах війни. Водночас, важливо забезпечити надійну психологічну підтримку для студентів та персоналу, які пережили небезпечні ситуації [2].

Студенти та викладачі повинні бути підготовлені до надзвичайних ситуацій та знати, як діяти в них. Для цього в Україні проводять тренування та навчання з елементами симуляції надзвичайних ситуацій. Такі тренування допомагають учасникам освітнього процесу зберегти спокій та контроль над ситуацією в разі надзвичайних подій.

Усі ці заходи потрібно включаються до комплексної програми забезпечення безпеки в закладі вищої освіти. Програми розробляються з урахуванням специфіки конфлікту та потенційних небезпек, які можуть виникнути в умовах війни. Програма постійно оновлюється та вдосконалюється з урахуванням досвіду попередніх надзвичайних ситуацій.

Отже, висвітлюючи проблему освіти під час війни, необхідно акцентувати увагу на викликах та можливостях забезпечення безпеки здобувачів. Розвиток комплексної програми забезпечення безпеки, розробка планів надзвичайних ситуацій та тренування для персоналу та студентів є важливими кроками для забезпечення безпеки навчальних закладів під час війни. Крім того, необхідно

забезпечувати сталий зв'язок з громадськістю та розробляти плани евакуації, щоб забезпечити безпеку всіх учасників освітнього процесу.

Зокрема, важливо забезпечити дистанційне навчання в разі небезпеки для студентів та персоналу. Інформаційні технології можуть допомогти в розвитку електронних платформ для навчання та спілкування. Також варто надавати здобувачам вищої освіти можливість дистанційно здавати іспити та отримувати консультації з викладачами.

Крім того, необхідно забезпечити психологічну підтримку студентам та персоналу під час війни. Під час кризових ситуацій люди можуть відчувати почуття тривоги, страху та безпорадності. Тому важливо забезпечити належний психологічний супровід та консультації для всіх учасників освітнього процесу.

У підсумку, освіта під час війни стикається з численними викликами, але також має можливості для забезпечення безпеки студентів та персоналу навчальних закладів. Розробка та впровадження програми забезпечення безпеки, підвищення обізнаності щодо безпекових процедур та тренування студентів та персоналу з надзвичайних ситуацій можуть допомогти зменшити ризики та забезпечити безпеку для всіх учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Психосоматичні стани під час війни. *Ukrainian Medical Journal*. 2022. Т. 151. URL: <https://doi.org/10.32471/umj.1680-3051.151.233846> (дата звернення: 25.04.2023).

2. Захаренко-Селезньова А. Особливості маркетингової логістики під час війни. *Grail of Science*. 2023. № 24. С. 110–112. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.014> (дата звернення: 25.04.2023).

3. Денефіль О. В., Мусієнко С. А., Зьомко Ю. В. Психологічна адаптація студентів старших курсів під час війни. *Здобутки клінічної і експериментальної медицини*. 2023. № 4. С. 100–104. URL: <https://doi.org/10.11603/1811-2471.2022.v.i4.13504> (дата звернення: 25.04.2023).